

Wędrowka przez Biblię

Kwartalnik wydawany przez
„Impuls” TWR Polska

nr **35** od **31.10.2011**
do **23.03.2012**

Dążmy do spotkania

Minęło trzydzieści lat, odkąd w naszych domach zagościły pierwsze komputery. Od dwudziestu lat wysyłamy sobie listy elektroniczne. Często korzystamy z Gadu-Gadu, Facebooka. Twarz rozmówcy możemy oglądać na Skype’ie. Sms-y i mms-y wędrują pomiędzy nami błyskawicznie. Tempo wymiany informacji stale wzrasta. Słowa i obrazy możemy wysłać w każdej chwili z coraz lepiej „wypasionej” komórki. Czy dzięki temu mamy lepszy kontakt ze znajomymi i... nieznajomymi? Porozumiewamy się sprawnie z przyjaciółmi, z bliskimi? Czy w ogóle mamy prawdziwych przyjaciół?

Nic nie zastąpi spotkania „w realu”. W osobistym spotkaniu z człowiekiem, którego możemy objąć ramieniem, przytulić, ucałować, jesteśmy w stanie przekazać nieskończenie więcej uczuć, gestów, słów, czasem niewypowiedzianych. Podobnie jest w naszej relacji z Bogiem. Dlatego tak ważne jest, byśmy przychodzili do Niego w modlitwie i byśmy wsłuchiwali się w Jego głos. Jak to dobrze, że On zawsze jest gotów nas wysłuchać i że stale kieruje do nas Słowa prawdy, przepełnione miłością i dobrem, niosące nadzieję, pokój, zbawienie.

Księga Joela

Proroctwa Joela dla osoby niezorientowanej, nieznającej Biblii mogą wydawać się mało ważne. Zapisane są przecież w trzech krótkich, niepozornych rozdziałach. A jednak księga ta porównywana bywa do bomby atomowej; pomimo małej objętości, zawiera ogromny potencjał przemieniającej Bożej mocy.

Autor

Bardzo mało wiemy o autorze tej księgi. Wszystko, czego się o nim dowiadujemy, znajdujemy w krótkim otwierającym księgę wstępie: „Słowo Pana, które doszło Joela, syna Petuela”. Imię Joel znaczy „Jahwe jest Bogiem”. Było to i jest bardzo popularne imię wśród Izraelitów. Na kartach Biblii znajdujemy to imię także w I Księdze Samuela, gdzie czytamy: „A gdy się Samuel zestarzał, ustanowił swoich synów sędziami nad Izraelem. Jego pierworodnym synem był Joel...” (8, 1–2). Niektórzy komentatorzy wnioskowali stąd, że prorok Joel mógł być tożsamy z synem Samuela. Wydaje się to jednak nieprawdopodobne, gdyż o synach Samuela, Joelu i młodszym Abiaszu, tak czytamy dalej: „Lecz synowie Samuela nie chodzili jego drogami, gonili raczej za zyskiem, brali datki i naginali prawo” (I Sam 8, 3).

Nie ma w Księdze Joela informacji o czasie i miejscu działania proroka, ale przyjmuje się, że był on jednym z najwcześniejszych proroków judzkich. Wydaje się pewne, że żył on i prorokował w Jerozolimie lub jej okolicy, bo w swoich wypowiedziach odwołuje się często do „Domu Pańskiego” i do „świętej góry, Syjonu”. Na przykład w dziewiątym wierszu pierwszego rozdziału czytamy: „Dom Pana pozbawiono ofiary z pokarmów i płynów; żalobą okryci są kapłani, słudzy ołtarza”. Rozdział drugi księgi otwierają słowa: „Zatrąbcie na rogu na Syjonie! Krzyczcie na mojej świętej górze”. W końcowej części proroctwa Joela czytamy: „I poznacie, że Ja, Pan, jestem waszym Bogiem, który mieszkam na Syjo-

nie, świętej mojej górze. Wówczas Jeruzalem będzie święte...”. I jeszcze raz, w końcowych wierszach księgi jest mowa o Jerozolimie: „Juda będzie zamieszкана po wszystkie czasy, a Jeruzalem po wszystkie pokolenia”.

Proroctwo Joela związane jest bardzo mocno z Jerozolimą, Judą, wydaje się więc pewne, że prorok działał w Jerozolimie i jej okolicach, na pewno w królestwie judzkim, południowym. Wydaje się też niemal pewne, że Joel żył i działał bardzo wcześnie, w początkowym okresie funkcjonowania Izraela jako kraju podzielonego na dwa królestwa: północne i południowe. Wskazuje na to m.in. fakt, że Joel nie piętnuje, jak inni prorocy, bałwochwalstwa, które – szczególnie w południowym, judzkim królestwie – stało się problemem w późniejszych latach. Niektórzy bibliści uważają nawet, że Joel mógł działać nawet w IX wieku p.n.e., za rządów judzkiego króla Joasza (ok. 830 r. przed Chrystusem). Znaczyłoby to, że Joel mógł znać proroków Eliasza i Elizeusza.

Temat

Głównym tematem Księgi Joela jest wieść o zbliżaniu się „Dnia Pańskiego”. W swojej krótkiej wypowiedzi prorok pięciokrotnie zapowiada nadejście „Dnia Pana”. Trzeba tu zauważyć, że wszyscy wielcy prorocy (Izajasz, Jeremiasz, Ezechiel, Daniel) także zapowiadali przyjście Dnia Pańskiego. Mówili o nim najczęściej jako o „tym dniu”.

O jaki dzień chodzi? O dzień nadejścia Pana, dzień, w którym Bóg rozpocznie swe wielkie dzieło odnowy. Dzień Pański to określenie biblijne pełne znaczenia, bogate w niezwykle treści. Obejmuje czas Tysiącletniego Królestwa, czas powtórnego przyjścia Jezusa Chrystusa, a także doświadczenia Wielkiego Ucisku. Joel bardzo wyraźnie ukazuje w swym proroctwie, iż Dzień Pana rozpocznie się trudnym okresem Wielkiego Ucisku. Okres ten zakończy przyjście Mesjasza, Chrystusa, który rozprawi się z wszelką nieprawością, z wszelkim złem i bezbożnością na ziemi.

Dzień Pana to czas zapowiadany przez wielu proroków

Starego Testamentu. Widzieli oni kres dziejów narodu wybranego, wielkie prześladowania Izraela i nadejście Mesjasza – Wybawiciela. Nie mówili natomiast o okresie Kościoła. Nie ma w ich prorocत्वach zapowiedzi o życiu wielkiej wspólnoty wierzących pochodzących spośród wielu narodów ani zapowiedzi o pochyceniu tej wspólnoty, zabranu jej do nieba. Prorocy ST nie mówili bowiem o okresie Kościoła; prawda o narodzeniu się Kościoła, o jego pochyceniu została objawiona w pełni dopiero uczniom Chrystusa, apostołom. Oczywiście, w prorocत्वach Starego Przymierza zawartych jest wiele zapowiedzi, sygnałów, mówiących o nadejściu ery Ewangelii, ale prorocy ST nie objaśniali ich szerzej, nie została im objawiona prawda o życiu i pochyceniu Kościoła.

Mówiąc o Dniu Pana, prorocy zapowiadali wydarzenia, które będą miały miejsce w czasach ostatecznych pośród Izraela. Gdy zakończy się rozdział historii zwany „erą Kościoła”, po pochyceniu Kościoła, Bóg dokończy na ziemi swoje wielkie zbawcze plany. Nastanie „Dzień Pana”, który rozpocznie się nocą Wielkiego Ucisku. W żydowskiej rachubie czasu dzień zawsze rozpoczyna się od zachodu słońca. W Księdze Genesis przy opisie dni stworzenia czytamy: „I nastał wieczór, i nastał poranek – dzień pierwszy. (...) I nastał wieczór, i nastał poranek – dzień drugi...” itd. Także kończący bieg historii Dzień Pana rozpocznie się wieczorem, jego pierwszy okres stanowić będzie noc Wielkiego Ucisku. Zauważmy, że Jezus, rozmawiając ze swoimi uczniami na Górze Oliwnej, na ich pytanie odnośnie końca świata powiedział m.in.: „I będzie głoszona ewangelia o Królestwie po całej ziemi na świadectwo wszystkim narodom, i wtedy nadejdzie koniec. Gdy więc ujrzycie na miejscu świętym ohydę spustoszenia, którą przepowiedział prorok Daniel – kto czyta, niech uważa – wtedy ci, co są w Judei, niech uciekają w góry...” (Mt 24, 14–16). Wypowiedź Jezusa potwierdza, iż najpierw dopełni się era Ewangelii, era Kościoła, a potem rozpoczną się prześladowania Wielkiego Ucisku zapowiadane przez Daniela i innych proroków. Będzie to początek Dnia Pana, czasu, w którym Bóg dokończy swe dzieła pośród narodu wybranego – Izraela.

Realcję pomiędzy erą Kościoła i czasem zwanym Dniem Pana naszkicował także podczas spotkania przywódców wczesnego Kościoła w Jerozolimie apostoł Jakub. W jego wypowiedzi znalazły się m.in. następujące słowa: „Mężowie bracia, posłuchajcie mnie! Szymon opowiedział, jak to Bóg pierwszy zatroszczył się o to, aby spomiędzy narodów wybrać lud dla imienia swego. A z tym zgadzają się słowa proroków, jak napisano: Potem powrócę i odbuduję upadły przybytek Dawida, i odbuduję jego ruiny, i podźwignę go...” (Dz Ap 15, 14–16).

Słowa „potem powrócę...” odnoszą się do czasu po pochwytceniu Kościoła. Po zabranii z ziemi wspólnoty wierzących pochodzących z wielu narodów Bóg dokończy swe dzieła pośród Izraela. Powołując się na proroctwa Jeremiasza i Izajasza, Jakub powiedział jeszcze: „Aby pozostali ludzie szukali Pana, a także wszyscy poganie, nad którymi wezwane zostało imię moje, mówi Pan, który to czyni” (Dz. Ap. 15, 17). W okresie Dnia Pańskiego nastąpi wielkie duchowe przebudzenie pośród ludu izraelskiego, będzie też wielu spośród innych narodów, którzy wtedy zwrócą się do Pana.

Możemy zadać sobie pytanie: dlaczego Bóg będzie przeprowadzał swoje zbawcze plany w ten sposób, niejako dwuetapowy? Możemy odpowiedzieć: tego nie wie nikt, tylko sam Bóg. On stworzył całą rzeczywistość i to Jego plany decydują o losach nie tylko ludzkości, ale całego wszechświata. Pewne światło rzucają na tę sprawę słowa apostoła narodów, który tak pisał do Rzymian: „Bo jak wy byliście niegdyś nieposłuszni Bogu, a teraz dostąpiliście miłosierdzia z powodu ich nieposłuszeństwa, tak i oni teraz, gdy wy dostępujecie miłosierdzia, stali się nieposłuszni, ażeby i oni teraz miłosierdzia dostąpili. Albowiem Bóg poddał wszystkich w niewolę nieposłuszeństwa, aby się nad wszystkimi zmiłować. O głębokości bogactwa i mądrości, i poznania Boga! Jakże niezbadane są wyroki jego i nie wysłedzone drogi jego!” (Rzym. 11, 30–33).

Bóg jest Stwórcą i Zbawicielem świata. On wykonuje swoją wolę, swoje wielkie zbawcze plany. Bądźmy wdzięczni, że obejmują one wszystkie narody, także nas, i módlmy się gorliwie: „Bądź wola

Twoja... przyjdź Królestwo Twoje”.

Plan księgi

1. Plaga szarańczy jako zapowiedź przyszłego sądu Bożego
– *rozdział 1*
2. Oczekiwanie na nadejście Dnia Pana – *rozdział 2*
3. Przebieg Dnia Pańskiego – *rozdział 3*
  - a) Wielki Ucisk
  - b) Zapowiedź wylania Ducha Świętego
  - c) Tysiącletnie Królestwo

List od korespondenta z Polski północnej

Pozdrawiam Was bardzo serdecznie i błogosławię w imieniu naszego Pana, Jezusa Chrystusa. Obecnie przebywam w szpitalu, dzięki Bogu zakwalifikowali mnie w końcu na leczenie (jestem chory na żółtaczkę typu C). Obecnie wszystko u mnie dobrze. Podążam za Panem cały czas. Pochodzę z małej miejscowości i mam 29 lat. Dorastałem w normalnym środowisku, ale z czasem zacząłem próbować papierosów, alkoholu itp. Trafiłem do więzienia za zabójstwo ze szczególnym okrucieństwem. Na wolności mam rodzinę, mamę, brata i żonę z dzieckiem. W więzieniu chciałem popełnić samobójstwo, ale kolega, który głosił mi już wcześniej o Jezusie, pomógł mi. Pomodlił się ze mną. Byłem zaskoczony, że ta modlitwa nie była regułką, ale modlitwą płynącą z serca. Zaczął mnie ogarniać pokój, którego nie da się opisać. Zacząłem przeproszać Boga za moje grzechy i przyjąłem Go do mojego serca. W ciągu jednego dnia stałem się innym człowiekiem. Pan Jezus jest dla mnie kimś wyjątkowym – kimś, kto poświęcił całe swoje życie, aby mnie uratować! Doświadczam Boga stale. Uczęszczam regularnie na spotkania grupy chrześcijan

Pierwszy List Piotra

Autor

Pierwszy List Piotra został napisany przez apostoła Jezusa Chrystusa, Szymona Piotra. Wiele wskazuje na to, że Piotr napisał go w czasie pierwszej fali prześladowań chrześcijan przez Nerona, pomiędzy 64 a 67 r. n.e. List ten powstał więc w końcowym okresie życia apostoła, najprawdopodobniej na krótko przed jego męczeńską śmiercią.

Okoliczności napisania Listu

Pierwszy List Piotra należy do grupy tzw. listów powszechnych, adresowanych do całego Kościoła chrześcijańskiego. W szczególności jest jednak skierowany do chrześcijan zamieszkujących rzymskie prowincje Azji Mniejszej, objętych falą prześladowań zapoczątkowanych przez Nerona w stolicy imperium – Rzymie. Piotr pragnie wesprzeć wiernych, cierpiących z powodu prześladowań, stąd jego list ma charakter duszpasterski; jest pełen pociechy i zachęty do wytrwania w postępowaniu godnym wyznawców Jezusa Chrystusa. Piotr kieruje wzrok cierpiących chrześcijan ku powtórnemu przyjsciu Chrystusa. Podkreśla, że życie chrześcijanina jest trwaniem w wierze i nadziei związanej z wypełnieniem się wszystkiego, co zapowiedział ukrzyżowany i zmartwychwstały Syn Boży, Pan i Zbawiciel.

Treść Listu

Piotr apostoł pisze w swoim liście o wielu ważnych prawdach wiary chrześcijańskiej. Porusza tak fundamentalne tematy, jak wybranie, zbawienie, uświęcenie. Pisze o cudownym dziele Boga Ojca i Jego Syna, o zbawczej mocy krwi Jezusa Chrystusa, o cierpliwości i wytrwałości, wierze i nadziei.

Czytając list Piotra, można dostrzec, jak wielką przemianę przeszedł ten człowiek jako uczeń Jezusa Chrystusa. Kiedyś był

chwiejny, impulsywny, niestały. Pan zapowiedział: „Szymonie, uczynię z ciebie skałę (Petros)”. I teraz widzimy, jak wypełnia się zapowiedź Jezusa.

Jest rzeczą niezwykle interesującą, że człowiek, który został przez Chrystusa nazwany „skałą”, w swoim liście nazywa wierzących „żywymi kamieniami”. Píše: „Wy również, niby żywe kamienie, jesteście budowani jako duchowa świątynia, by stanowić święte kapłaństwo” (2, 5). Jednocześnie Piotr podkreśla, że prawdziwą Skałą, kamieniem węgielnym, prawdziwym żywym kamieniem, na którym spoczywa Kościół, jest Jezus Chrystus: „Przystąpcie do Niego, do kamienia żywego, przez ludzi wprawdzie odrzuconego, lecz przez Boga wybranego jako kosztowny” (2, 4). I dalej apostoł cytuje słowa proroka Izajasza: „Oto kładę na Syjonie kamień węgielny, wybrany, drogocenny, a kto wierzy w niego, na pewno nie zostanie zawiedziony” (2, 6).

Chrystus jest więc Skałą, na której zbudowany jest Kościół. Kto w Niego wierzy, kto Mu ufa, nie zostanie zawiedziony. Chrystus jest podstawą, treścią i gwarancją chrześcijańskiej nadziei.

Główne przesłanie

Piotr przekazuje przede wszystkim nadzieję, to, że mimo cierpienia, trudów i doświadczeń, można i trzeba wytrwać, gdyż nadzieja złożona w Chrystusie, w Tym, który zbawia i który powtórnie nadchodzi, jest nadzieją niezachwianą, niezawodną, pewną. Nazywa siebie często „apostolem nadziei”, tak jak Pawła „apostolem wiary” lub „apostolem narodów”, a Jana „apostolem miłości”.

Piotr mówi o nadziei w sposób bardzo osobisty. Korzysta przecież z własnego doświadczenia jako współuczestnik cierpień wczesnego chrześcijaństwa. Ton jego listu jest bardzo ciepły, tkliwy. Piotr pisze jako pokorny, skromny, kochający duszpasterz. Jego list nazwano „najbardziej wzruszającym utworem okresu prześladowań”. Do dzisiaj Pierwszy List Piotra jest jednym z najbardziej lubianych i najczęściej czytanych listów apostoelskich. Stale bowiem ujmująco przemawia do ludzkiego serca i umacnia nadzieję pokładaną w Chrystusie.

Temat i struktura Listu

Najkrócej temat Pierwszego Listu Piotra można sformułować następująco: „*Nadzieja pośród cierpienia*”. Słowo „cierpienie” pojawia się w Liście szesnaście razy i zawsze powiązane jest ze słowem „nadzieja”.

List możemy podzielić na następujące podtematy:

I. Cierpienie i poczucie bezpieczeństwa *1, 1–9*

- efekt: **radość**

II. Cierpienie i świadectwo Pism *1, 10–25*

- efekt: **pewność**

III. Cierpienie wierzącego i cierpienie Chrystusa *r. 2–4*

- efekt: 1. **uświęcenie** (oddzielenie) *r. 2*

2. **chrześcijańska postawa wierzącego** *r. 3*

a) **w domu** *3, 1–7*

b) **w Kościele** *3, 8–22*

3. **posłuszeństwo** woli Boga *r. 4*

IV. Cierpienie i drugie przyjście Chrystusa *r. 5*

- efekt: 1. **służba i nadzieja** *5, 1–4*

2. **pokora i cierpliwość** *5, 5–14*

List od korespondenta z Polski północnej

Serdecznie Was pozdrawiam i dziękuję za przesłaną literaturę. Znalazłem się na zakręcie życiowym, rozpadła się moja rodzina, trafiłem do więzienia. Myślałem, że będę całe życie sam, a tu Bóg zesłał mi wspaniałą kobietę. Po 2 latach bycia ze mną zaszła w ciążę. Bardzo się cieszyłem, skakałem z radości, a gdy była w 3 miesiącu ciąży, zamknęli mnie w więzieniu – na 8 lat! Ukochana osoba porzuciła mnie, zostałem sam. Prawie 13 lat temu Bóg dał mi wspaniałą córkę, która jest wierząca, co bardzo mnie cieszy. Chodzę tu w więzieniu na nabożeństwa do kaplicy, zacząłem nawet szkołę. Wierzę, że wszystko Bóg obróci na swoje dobro.

Księga Amosa

Czas

Działalność Amosa przypadała na okres panowania króla izraelskiego Jeroboama II, syna Joasza, a więc na lata 782–753 przed Chrystusem. Prorokami współczesnymi Amosowi byli Jonasz i Ozeasz, działający w północnym królestwie Izraela, oraz Izajasz i Micheasz, prorocy królestwa południowego, judzkiego. Pierwsza połowa VIII w. p.n.e. była okresem pomyślności i dobrobytu w państwie izraelskim. Zamożniejsze rodziny zaczęły prowadzić bez-troskie, wystawne życie, obniżyły się standardy moralne i religijne, szerzyła się niesprawiedliwość społeczna. Przeciwno tym zjawiskom wystąpił prorok Amos.

Temat

Amos ukazuje Boga jako władcę panującego nad wszystkimi narodami. Czuwa On nad praworządnością, winnych nieposłuszeństwa upomina i karze. Miarą odpowiedzialności każdego narodu jest stopień poznania objawionej mu prawdy Bożej. Stąd prorok zwraca się z najbardziej zdecydowanymi wymaganiami, napomnieniami i ostrzeżeniami do swoich rodaków, będących narodem wybranym. Bóg otacza swój lud szczególną przychylnością, ale domaga się od niego prawego postępowania i posłuszeństwa względem objawionej mu Woli. Nie zadowala Go powierzchowne, czysto zewnętrzne sprawowanie kultu, ograniczające się do wypełniania obrzędów religijnych. Prorok Amos – w imieniu Pana – potępia brak integralności w codziennym życiu Izraelitów, szczególnie jaskrawo widoczny wśród warstw rządzących, zamożnych, piętnuje hulaszce, rozrzutne życie, szczególnie wykorzystywanie i uciskanie ludzi ubogich, pozbawionych wszelkich praw i opieki. Nierówności społeczne i związane z nimi nadużycia, niemoralność i brak prawdziwej pobożności – to główne problemy wskazywane przez Bożego proroka. Naruszanie sprawiedliwości i wierności

wobec Pana i w stosunkach międzyludzkich sprowadzi na Izraela surową karę. Prorok zwiastuje nadejście Bożego sądu nad narodem otumanionym materialnym dostatkiem, pogrążonym w niemoralności i pijaństwie, zapominającym o swym Panu i o Jego Prawdzie. Amos zapowiada, że z nadchodzącej zagłady ocaleje jedynie niewielka „Reszta”.

Pozorny okres rozkwitu za rządów Jeroboama II jest w rzeczywistości czasem danym narodowi wybranemu na upamiętanie się, na powrót do Boga, Stwórcy i Zbawiciela.

Autor

Amos pochodził z judzkiego miasta Tekoa, gdzie był pasterzem. Dowiadujemy się o tym ze wstępnych słów księgi; czytamy, że „był jednym z pasterzy z Tekoa”, za dni „Uzjasza, króla Judy, i za dni Jeroboama, syna Joasza, króla Izraela”. Na tronie w Jerozolimie zasiadał więc wtedy potomek Dawida, Uzjasz, a władzę w północnym Izraelu sprawował Jeroboam. Mimo swego judzkiego pochodzenia, Amos, jako prorok, działał wyłącznie na terenie północnego państwa izraelskiego, a zwłaszcza w Betel, gdzie znajdowało się centrum bałwochwalczego kultu Baala.

Bóg powołał zwykłego pasterza pochodzącego z Tekoa, małej miejscowości leżącej w pobliżu Jerozolimy, by przekazał ostrzeżenia i napomnienia północnym plemionom izraelskim, oddalającym się od Pana i od Jego Prawdy. Niektórzy komentatorzy nazywają Amosa „wiejskim kaznodzieją, powołanym i wysłanym przez Boga, by ogłaszał Jego wyroki w wielkim mieście”.

Rodzinne miasteczko Amosa, Tekoa, leżało w górzystej okolicy, skąd rozciągał się widok na rozległe tereny pustynne sięgające Morza Martwego. Dzisiaj prowadzi tamtędy autostrada, biegnąca m.in. przez Betlejem i Hebron, ale wtedy, w VIII w. przed Chrystusem, były to tereny niedostępne, stanowiące królestwo dzikich zwierząt, odwiedzane jedynie przez ludy koczownicze. W tej okolicy ukrywał się kiedyś Dawid, umykając przed Saulem. II Księga Samuela (r. 14) wspomina, że kobieta pochodząca z Tekoa przyniosła

Dawidowi, gdy był już królem, ważną wiadomość. Jest to jedyna wzmianka o małej miejscowości Tekoa w ST, poza Księgą Amosa.

Amos, jako pasterz, musiał dobrze znać pustynne tereny, na których wypasano szczególnie odporne na chłód odmiany owiec. Okryte były one długą wełną, chroniącą je przed wyziebieniem w okresie zimowym. Amos, opiekując się owcami, musiał często przebywać na pustyni. W 7 r. Księgi Amosa czytamy, że był on pasterzem i „tym, który nacina sykomory” (w. 14). Pasterze przebywający na pustyni często nacinali owoce sykomory, żeby przyspieszyć ich dojrzewanie. Owoce sykomor, przypominające małe figi, były cennym pożywieniem dla ludzi pozostających przez dłuższy czas na pustyni. Niektórzy pasterze troszczyli się o prawidłowy rozwój przystosowanych do warunków pustynnych drzew figowych, hodowali je, przycinali – jednym z nich był z pewnością Amos. Musiał być twardym, zahartowanym człowiekiem, jako pasterz i hodowca drzew figowych i jako taki został powołany przez Boga na proroka. Gdy przybył do Betel, nie spotkał się z uznaniem, wrogo odnieśli się do niego kapłani pozostający na usługach króla. Czytamy w 7 r. Księgi Amosa (10–15): „Posłał Amazjasz, kapłan z Betel, do Jeroboama, króla izraelskiego, aby mu powiedzieć: Spiskuje przeciw tobie Amos pośród domu Izraela. Nie może ziemia znieść wszystkich mów jego, gdyż tak rzekł Amos: „Od miecza umrze Jeroboam i Izrael będzie uprowadzony ze swojej ziemi. I rzekł Amazjasz do Amosa: „Widzący, idź, uciekaj sobie do ziemi Judy! I tam jedz chleb, i tam prorokuj! A w Betel więcej nie prorokuj, bo jest ono królewską świątynią i królewską budowlą”. I odpowiedział Amos Amazjaszowi: „Nie jestem ja uczniem proroków, gdyż jestem pasterzem i tym, który nacina sykomory. Od trzody bowiem wziął mnie Pan i rzekł do mnie Pan: „Idź, prorokuj do narodu mego, izraelskiego”.

Bóg powołał Amosa na swego proroka, znalazł go na pustyni, gdzie opiekował się owcami, i posłał do Betel, gdzie znajdowała się królewska świątynia. Tam, w miejscu gdzie oddawano cześć fałszywym bóstwom, odciągając lud od kultu jedyne go prawdziwego Boga, Amos nawoływał do upamiętania i powrotu do Pana. Podobnie jak

kiedyś Mojżesz przebywający na pustyni został wezwany, by głosić faraonowi wyroki Pana, albo jak Dawid pasący owce swego ojca został powołany na króla i proroka, tak i Amos, pasterz i hodowca drzew figowych, został posłany do Betel, by ogłaszać napomnienia, wyroki, ostrzeżenia Pańskie. Wykonał swe zadanie, choć spotkał się z wrogością i niechęcią przywódców religijnych i politycznych swego narodu. W odróżnieniu od „oficjalnych” proroków zrzeszonych przy pałacu królewskim, Amos otrzymał osobiste powołanie od Boga i zwiastował Jego Słowo. Po wypełnieniu zadania Amos prawdopodobnie musiał opuścić Betel i powrócił w swoje rodzinne strony. Zgodnie z tradycyjnym przekazem grób Amosa znajduje się w Tekoa, co wskazuje na powrót proroka z Betel do ojczyzny.

Przesłanie księgi

Nazwa „Betel” znaczy „Dom Boga” – taką nazwę nadali mu ojcowie, patriarchowie izraelscy. Ale miasto to stało się centrum kultu bałwochwalczego i prorocy nazwali go „Domem nicości” (Bet-Awen), o czym czytamy m.in. w Księdze Ozeasza. Obok Samarii, stolicy północnego królestwa izraelskiego, Betel było głównym ośrodkiem kultu Baala. To tam król Jeroboam I wznosił złoty posąg cielca, któremu Izraelici zaczęli oddawać cześć, zamiast pielgrzymować do Jerozolimy, do domu żywego Boga. Lud izraelski odwrócił się do Boga plecami i zaczął kłaniać się pogańskiemu bóstwu. Betel stało się centrum fałszywej religii, zaczęło też odgrywać przodującą rolę jako centrum polityczne i centrum kulturowe. Zbudowano tu królewską świątynię, założono szkołę proroków. To, co postanowiono w Betel, stawało się obowiązującą normą w całym królestwie. Tu kształtowały się nowe nurty religijne i kulturowe, nowe mody, nowe obyczaje. Tu decydowano, co jest nowoczesne, co wypada, co jest popularne i modne – jak się ubierać, jak się zachowywać, żeby iść z duchem czasu i nie narażać się na zarzut staroświeckości, zacofania.

Do takiego miasta przybył Amos, wiejski kaznodzieja, prosty pasterz, człowiek niepasujący do otoczenia, do nowych standardów, nurtów i mód. Przyszedł, mówiąc, że przynosi poselstwo od Boga. Przekazu-

jąc wyroki Pana, posługiwał się dziwnym językiem, zdradzającym wiejskie pochodzenie. Wołał np.: „Słuchajcie słowa tego, krowy Baszanu, które mieszkać na górach Samarii: uciskacie biednych, gnębicie ubogich...” (4, 1), albo „Czy konie pędzą po skałach, czy tam się orze wołami, że zamieniacie sprawiedliwość na truciznę, a owoc prawości na piołun?” (6, 12).

Zapewne ludzie, przyzwyczajeni do gładkich słów wykształconych proroków z Betel, byli zakłopotani, a może i zgorszeni, gdy słuchali takich soczystych wypowiedzi wiejskiego proroka.

A jednak to właśnie Amos mówił prawdę. Używając wyrazistych, nieraz dosadnych obrazów, demaskował nieprawość, bezbożność, niemoralność swoich rodaków. Dzisiaj nie są nam znane wypowiedzi wykształconych, ale fałszywych proroków z Betel. Znamy natomiast i studiujemy proroctwa Amosa. Dlatego, że Amos zwiastował poselstwo objawione mu przez Boga.

Niektórzy spośród mieszkańców Betel dosłyszeli w słowach Amosa prawdę, byli poruszeni do głębi i zwrócili się ku Bogu. Ale większość była nieczuła na głos Bożego proroka. Zbyt daleko odeszli od Pana, zbyt głęboko pograżyli się w bezprawiu i bałwochwalstwie. Odrzucili poselstwo Amosa, wystąpili przeciwko niemu. Na ich czele stanął kapłan Amazjasz, który wysłał królowi Jeroboamowi wiadomość: „Amos spiskuje przeciwko tobie (...), gdyż tak rzekł Amos: Od miecza umrze Jeroboam i Izrael będzie uprowadzony ze swojej ziemi” (7, 10). Czy Amos rzeczywiście wypowiedział takie słowa? Nie! Prorok zapowiedział w imieniu Pana: „Świątynie Izraela będą zniszczone. Wystąpię z mieczem przeciw domowi Jeroboama.” (7, 9). Proroctwo Amosa było prawdziwe. Od miecza zginął wnuk Jeroboama, co zakończyło panowanie tej dynastii w Izraelu. Natomiast kapłan Amazjasz zniekształcił wypowiedź proroka. Owszem, była mowa o mieczu i o domu, czyli rodzie Jeroboama, ale nie o uśmierceniu mieczem samego Jeroboama. Amazjasz przekręcił słowa Amosa, żeby nastawić przeciwko niemu panującego króla. Prawda została zniekształcona. Była to brzydka manipulacja, która spowodowała, że Boże ostrzeżenie nie dotarło do króla izraelskiego.

Kapłan Amazjasz powiedział Amosowi: „Widzący, idź, uciekaj sobie do ziemi Judy! I tam jedz chleb, i tam prorokuj”. Innymi słowy: „Nie wiem, na jakiej podstawie uważasz siebie za proroka, jasnowidzu. Wracaj do ziemi judzkiej, skąd przyszedłeś. My nie potrzebujemy tu twoich rzekomych prorocत्व. Przepowiadaj sobie przyszłość w Judzie i tam zarabiasz na chleb. My nie będziemy tu żywić darmożjada”. Amazjasz chciał pozbyć się Amosa i uczynił wszystko, żeby go zniesławić i wyszydzić. Na koniec powiedział wprost: „A w Betel więcej nie prorokuj, bo jest ono królewską świątynią, królewską budowlą...”. To znaczy: „Fora ze dwora; za wysokie progi na twoje nogi, Amosie. Precz z dworu króla, precz z królewskiej świątyni. Nie ma tu miejsca dla ciebie, wieśniaka, niby-proroka. Ja tu jestem kapłanem. Nie życzę sobie innych nauczycieli na moim terenie. Dostyc już twoich słów przeciw królowi, przeciw świątyni, przeciw Izraelowi. Ludzie tu, w Betel, nie chcą słuchać twoich złowieszczych przepowiedni. Powodzi im się dobrze, są zadowoleni z życia w dostatku, w beztrójce. Dlaczego burzysz ich spokój, niepokoisz króla i jego dworzan. Im odpowiada to, co głosimy my, kapłani i prorocy dworscy”.

Jakże fałszywe i pokrętne były te słowa Amazjasza. Przecież prawdziwą służbę kapłańską można było pełnić jedynie w Jerozolimie, w świątyni żywego Boga, Pana Izraela. Amazjasz był fałszywym kapłanem fałszywego boga. Służył Baalowi w pogańskiej świątyni w Betel, głosząc to, co było wygodne dla króla i zamożnych elit rządzących. Prawdziwym sługą prawdziwego Boga był Amos. Nie chciano go jednak słuchać, choć głosił prawdę, Słowo Boże. A może trzeba by powiedzieć, iż nie chciano go słuchać dlatego, że głosił prawdę, że głosił Słowo Boże. Czy to powinno nas dziwić? Przecież nawet Jezusa nie chciano słuchać, choć mówił Prawdę, przychodząc wprost od Ojca w niebie. Nawet w Jerozolimie, nawet w świątyni, a raczej zwłaszcza tam, odrzucono poselstwo Jezusa, odniesiono się do niego wrogo. Dlaczego ludzie zatykają uszy, by nie słuchać Bożej Prawdy? Bo jest to prawda także o nich, o ich grzechu. Prawda o tym, że ich życie powinno się zmienić, że winni odwrócić się od zła,

---

nawrócić się ku Bogu i pozwolić Mu działać w swoim sercu. Żeby mogli doznać oczyszczenia, przemiany. Ale – jak powiedział Jezus – ludzie „bardziej umiłowali ciemność, bo ich uczynki są złe. Każdy bowiem, kto źle czyni, nienawidzi światłości i nie zbliża się do światłości, aby nie ujawniono jego uczynków”(Jan 3, 20).

Musimy być tego świadomi, że gdy głoszone jest Słowo Boże, rozbłyśka światło Prawdy i zostajemy prześwieceni; wszelkie zło w naszych czynach, słowach, myślach staje się jawne, jest obnażone, zdemaskowane. Dzieje się tak zarówno w życiu ludzi, którym głosimy Bożą Prawdę, jak i w naszym życiu, bo i nas przecież Słowo Boże przenika, bada, przeświecila, przemienia. Przynajmniej tak powinno być, chyba że należymy do tych, którzy nie chcą zbliżyć się do światłości, aby nie ujawniono ich uczynków”. Słowo Boże jest jak duchowy miecz, przenika do naszej duszy i naszego ducha, ocenia zamiary, myśli, motywacje (por. Hebr. 4, 12).

Zawsze, gdy pozwalamy Słowu Bożemu przeświecić nasze serca, zostajemy skonfrontowani z Bożą Prawdą i mamy szansę poprawić się, zawrócić z błędnych ścieżek, nawrócić się do żywego Boga. Musimy jednak być otwarci na głos Boga, na wołanie Jego posłańców.

Zwróćmy uwagę na słowa Amosa, który tak odpowiedział Amazjaszowi: „Nie jestem prorokiem, ani nie jestem uczniem proroków (...), jestem pasterzem i tym, który nacina sykomory. Od trzody bowiem wziął mnie Pan i rzekł do mnie: Idź, prorokuj do narodu mego, izraelskiego”. Innymi słowy Amos powiedział: „Nie jestem wyuczonym prorokiem, nie jestem w ogóle człowiekiem wykształconym. Jestem zwykłym pasterzem. Ale mnie, prostego człowieka, Bóg powołał do swojej służby i polecił mi rozgłaszać Jego Słowo. Ja nie zwiastuję własnej mądrości, własnych przemyśleń, zwiastuję Bożą Prawdę, Słowo objawione mi przez Boga żywego”. To było jedyne źródło autorytetu Amosa – został powołany przez Boga na proroka, stał się „ustami Pana”, przekazywał myśli, wyroki, pouczenia Pańskie.

Podobnie było z apostołami. Chrystus powołał na swych uczniów w większości ludzi prostych, niewykształconych. Ale powo-

---

łał ich i przygotował do służby Pańskiej, objawił im Słowo Boże, namaścił Duchem Świętym. Przekazali nam oni Jego mądrość, Jego Prawdę. Nawet apostoł Paweł, człowiek niezwykle mądry i starannie wykształcony, napisał: „Nie przyszedłem do was, bracia, z wyniosłością mowy lub mądrości, (...) uznałem bowiem za właściwe nic innego nie umieć między wami, jak tylko Jezusa Chrystusa i to ukrzyżowanego. (...) Mowa moja i zwiastowanie moje nie były głoszone w przekonywujących słowach mądrości, lecz objawiały się w nich Duch i moc, aby wiara wasza nie opierała się na mądrości ludzkiej, lecz na mocy Bożej” (I Kor. 2, 1–5).

Te słowa apostoła narodów w pełni oddają także postawę proroka Amosa. Nie głosił on ludzkiej mądrości, lecz Prawdę Bożą. Został powołany przez Boga na proroka i przekazywał wyłącznie to, co wypływało z woli Pana. Ostrzegał lud izraelski przed Bożą karą, przed nadchodzącym Bożym sądem. Izraelici grzeszyli, popadli w bałwochwalstwo, niemoralność, nie wypełniali woli Boga, łamali jego przykazania, możni wykorzystywali ubogich, szerzyła się niesprawiedliwość społeczna, narastał formalizm religijny, brakowało prawości, uczciwości, pobożności. To wszystko zostało napiętnowane przez Bożego proroka. Jego poselstwo nie było popularne, przyjemne. Przyszedł, by ogłosić, że Bóg ukarze grzech swego ludu. To ostrzeżenie skierowane jest także do nas. Nie zapomnijmy nigdy, że święty Bóg rozprawi się z wszelkim złem.

Podział księgi

Proctwa Amosa można podzielić na trzy główne części.

Pierwsza grupa mów prorockich skierowana jest przeciw narodom otaczającym Izrael **1, 1–2,3**

Druga grupa proctw mówi o sądzie nad Judą i Izraelem **2, 4–6, 14**

Trzecia grupa proctw to wizje przyszłości **7–9**

1) wizja szarańczy, 2) wizja ognia, 3) wizja pionu ołowianego, 4) wizja kosza owoców, 5) wizja upadku świątyni, 6) wizja odnowy mesjańskiej, odbudowy Królestwa.

Drugi List Piotra

Autor

Drugi List Piotra napisał „Szymon Piotr, sługa i apostoł Jezusa Chrystusa” – jak czytamy w pierwszym wierszu. List ten apostoł Piotr napisał najprawdopodobniej tuż przed swoją męczeńską śmiercią, ok. 67 r. n.e. Z tego względu Drugi List Piotra nazywany jest często jego „łabędzim śpiewem”, podobnie jak Drugi List do Tymoteusza zwany jest „łabędzim śpiewem” apostoła Pawła.

Drugi List Piotra znalazł się w kanonie Nowego Testamentu dopiero w IV wieku n.e. Z różnych powodów kwestionowano Piotrowe autorstwo tego Listu. Nad autentycznością Drugiego Listu Piotra zastanawiali się tak znani pisarze wszesnego Kościoła jak Klemens Aleksandryjski, Orygenes czy Euzebiusz. Hieronim pisał: „Szymon Piotr napisał dwa Listy, zwane powszechnymi, ale drugiemu z nich wielu odmawia autentyczności, ponieważ różni się stylem od pierwszego”. Hieronim zaakceptował jednak Drugi List jako pismo pochodzące od Piotra. Najprawdopodobniej list ten zredagował nieznan nam sekretarz, piszący pod nadzorem i w imieniu Piotra, podobnie jak Pierwszy List zredagowany został przez Sylwana. To wyjaśnia różnicę stylu obu Listów. Wątpliwości co do kanoniczności Drugiego Listu Piotra przecięła ostatecznie decyzja Soboru Trydenckiego.

Drugi List Piotra wykazuje na tyle dużo podobieństw do Pierwszego Listu i zawiera tak wiele osobistych szczegółów, że wystarczy to, by zgodnie z kościelną tradycją uznać Piotra za autora tego Listu.

Temat Listu

Drugi List Piotra jako „łabędzi śpiew” apostoła przypomina Drugi List do Tymoteusza napisany przez apostoła Pawła także na krótko przed męczeńską śmiercią. Zarówno Paweł, jak i Piotr wspominają w swoich ostatnich listach o zbliżającej się śmierci i

czynią to w sposób pozbawiony żalu, smutku. Wyznają z radością, że wypełnili swoje zadanie i są świadomi, iż nadszedł czas ich odejścia do Pana. Apostoł Paweł pisał: „Dobry bój bojowałem, biegu dokonałem, wiarę zachowałem; a teraz oczekuje mnie wieniec sprawiedliwości” (II Tym. 4, 6–8). W podobnym duchu wypowiada się w swym Liście apostoł Piotr (II Piotra 1, 13–14).

Paweł i Piotr pozostawiają w swoich ostatnich pismach ostrzeżenie – ostrzeżenie przed odstępstwem i przed uleganiem błędnym naukom. Niebezpieczeństwo herezji zagraża zarówno nauczycielom, jak i zwykłym członkom wspólnot chrześcijańskich. Jediną skuteczną obroną przed błędnymi naukami jest wzrastanie w poznaniu Jezusa Chrystusa. Piotr pisze, że wytrwać w prawdziwej wierze może tylko ten, kto **poznaje** Jezusa Chrystusa. Chodzi nie tylko o poznanie faktów z życia Jezusa, nie tylko o wiedzę o Nim; chodzi o poznanie Jego samego. Jezus, modląc się do Ojca, powiedział: „To jest życie wieczne: aby **poznali** Ciebie, jedyne go prawdziwego Boga i Jezusa Chrystusa, którego posłałeś”.

Poznanie Boga, **poznanie** Jezusa nie oznacza jedynie intelektualnego zaakceptowania Chrystusa, ale zmianę całej moralnej postawy człowieka, przemianę życia. Człowiek, który **poznał** Jezusa, który związał się ze Zbawicielem, nie będzie podatny na wpływ błędnej nauki.

Przesłaniem Listu jest więc nie tylko ostrzeżenie przed niebezpieczeństwem odstępstwa, ale także wskazanie jedynie pewnej obrony – wzrastania w **poznaniu** Jezusa Chrystusa.

Kluczowym wierszem całego Listu jest jego końcowy werset: „Wzrastajcie w łasce i w poznaniu Pana naszego i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa. Jemu niech będzie chwała teraz i po wieczne czasy”.

Plan Listu

I. Wzrastanie w poznaniu Boga Ojca i Jezusa Chrystusa **1, 1–14**
jest fundamentem kształtowania charakteru chrześcijanina

DRUGI LIST PIOTRA

- II. Słowa Pisma Świętego są źródłem właściwej wiedzy o Bogu 1, 15–21
- III. Błędnej nauce trzeba się przeciwstawić 2, 1–22
- IV. Kościół powinien żyć oczekiwaniem na powtórne 3, 1–4
przyjście Jezusa Chrystusa
- V. Bóg kształtuje swoim Słowem dzieje świata 3, 5–13
1. w przeszłości 5–6
  2. w obecnym czasie 7–12
  3. w czasie przyszłym 13
- VI. Celem życia chrześcijanina jest wzrastanie w poznaniu
Pana i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa 3, 14–18

List od korespondenta z Polski południowej

Dziękuję za list, który mnie ośmielił do napisania. Dziękuję za życzenia i modlitwę. Moja śmiertelna choroba może przerwać moje życie nagle, dlatego chcę ten czas wykorzystać dla wzbogacenia i doskonalenia życia duchowego. Pragnę zrozumieć prawdę zapisaną w Biblii, wnikliwie analizując zapisy i rozmyślając o treściach w niej zawartych. Czytanie Biblii sprawia mi największą trudność, nie wiem, gdzie można dostać audio Biblię? Nurtują mnie pytania: Czy jestem dzieckiem Boga? Czy jestem stworzony na podobieństwo Boga? I wiele innych pytań. Pomóżcie mi znaleźć na nie odpowiedzi.

Pracę naszą można wspierać modlitwą
oraz finansowa poprzez wpłaty na nasze konto:

PKO BP IV Oddział Wrocław
Nr r-ku: 05 1020 5242 0000 2702 0020 4313

Księga Abdiasza

Autor

W języku hebrajskim imię Abdiasz znaczy „czciciel Jahwe” lub „sługa Jahwe”.

I to właściwie wszystko, co wiemy o tym proroku. Jest on jednym z czterech „proroków mniejszych”, o których nie mamy żadnych dodatkowych informacji, poza imieniem i zapewnieniem, że otrzymali wizję prorocką od Pana (trzej pozostali to: Habakuk, Aggeusz i Malachiasz). Słyszymy więc głos Abdiasza, wołającego w imieniu Boga, ale o nim samym wiemy bardzo niewiele. Możemy przypuszczać, że prowadził życie na miarę swego imienia; był sługą Boga i pozostawał w cieniu, w ukryciu, nie wysuwał się do przodu; celem i sensem jego życia było wskazywanie na Boga. Rodowód czy zyciorys sługi nie jest istotny, ważne jest, jak wykonał zadanie zlecone mu przez Pana. Wolą Boga było, byśmy poznali jedynie imię Abdiasza i wsłuchali się w poselstwo, które nam przekazał. Jest to poselstwo krótkie, ale bardzo ważne, zawierające wielki potencjał prorockich treści.

Poselstwo

Słowa Abdiasza zapisane są w zaledwie 21 wierszach, jest to najkrótsza księga Starego Testamentu. Napisana jest pięknym językiem poetyckim, nosi tytuł „Widzenie Abdiasza”. Jej treść stanowi głównie potępienie zbrodni Edomitów, popełnionych wobec bratniego narodu izraelskiego. Edomici, potomkowie Ezawa, bliźniaczego brata Jakuba, stanęli po stronie wrogów Izraela i brali udział w pustoszeniu Ziemi Świętej i Jerozolimy. Abdiasz, formułując napomnienia i groźby przeciwko Edomowi, kieruje się nie pragnieniem zemsty, ale głębokim poczuciem sprawiedliwości. Edomici podeptali bowiem fundamentalne prawa człowieka, występując przeciwko bratniemu ludowi izraelskiemu. Prorok zapowiada więc, że Pan powstanie przeciwko Edomowi nie tylko jako opiekun Izraela, ale przede wszystkim jako stróż prawa moralnego, pociągający do odpowie-

działności wszystkie narody. Abdiasz podkreśla, że istnieje prawo naturalne, wpisane w sumienia wszystkich ludzi i ta idea uniwersalizmu etycznego jest cennym wkładem proroka w rozwój nauki Starego Testamentu.

Księga Abdiasza zawiera również zapowiedź ostatecznego triumfu Królestwa Bożego.

W czasach mesjańskich założone zostanie „królestwo dla Pana” na Syjonie. Zwycięski Syjon będzie niejako uosobieniem triumfu Mesjasza.

Poselstwo Abdiasza można więc podzielić na dwie części:

1. Potępienie zbrodni Edomu i zapowiedź jego upadku
wiersze 1–15
2. Odrodzenie Izraela i założenie Królestwa Bożego
wiersze 16–21

Czas

Co do czasu działalności Abdiasza istnieją dwie możliwości. Jego wystąpienie mogło mieć miejsce bardzo wcześnie, w IX wieku przed Chrystusem, lub znacznie później, w VI wieku p.n.e., około roku 587, kiedy to Nabuchodonozor, król babiloński, zburzył Jerozolimę. Przyjęcie tej drugiej możliwości oznaczałoby, że działalność Abdiasza należy datować na czasy współczesne Jeremiaszowi. Kluczem do rozwikłania zagadki wydaje się być wypowiedź zapisana w 18 w. księgi: „W dniu, gdy stanąłeś przeciwko niemu, w dniu, gdy wrogowie w niewolę brali jego wojska, a cudzoziemcy wkraczali w jego bramy i o Jerozolimę los rzucali – także ty byłeś jak jeden z nich”. Jeśli przyjmiemy, że nie chodzi tu o zburzenie Jerozolimy w 587 r. p.n.e. przez Nabuchodonozora, lecz spustoszenie miasta za rządów króla Jorama (852–841, por. II Król. 8, 16–26), wtedy skłonimy się ku wcześniejszemu datowaniu wystąpienia Abdiasza. Zwolennicy tej opcji podkreślają fakt, iż Abdiasz nie wspomina o zburzeniu świątyni jerozolimskiej, co przemawia za koncepcją, że prorok mówi o wcześniejszym spustoszeniu, a nie o upadku Jerozolimy. Tak więc działalność proroka Abdiasza miała miejsce bądź w VI wieku

p.n.e., na krótko przed całkowitym upadkiem państwa żydowskiego podzielonego na dwa królestwa, izraelskie i judzkie, bądź znacznie wcześniej, około połowy IX wieku przed Chrystusem.

List od korespondenta z Polski centralnej

Dziś otrzymałem od Was list i od razu odpisuję! Chętnie otrzymuję listy tu w więzieniu, zwłaszcza z literaturą. Tu w więzieniu odwiedza nas co niedzielę Pastor. Dużo w życiu narozrabiałem. Obecnie mam 40 lat. Pochodzę z małej miejscowości. Nie ukończyłem wielu szkół. Szybko zakończyłem naukę i zacząłem pracować jako krawiec. Zarabiałem duże pieniądze i miałem wiele kobiet. Szybko pojawiło się dziecko i ślub z przymusu. Szybko też się rozwiodłem i niedługo musiałem ponownie się ożenić (znów dziecko). Moja żona była świadkiem Jehowy, więc zacząłem się zagłębiać w ich nauczania. Rozwiodłem się ponownie. Wyjechałem do Warszawy i ponownie duże pieniądze, dziewczyny. Bóg mnie uchronił od popełnienia morderstwa, ale wszystkie inne złe czyny popełniałem. Miałem już wszystkiego dość. Znajoma opowiedziała mi o Jezusie. Wyjechałem do Cieszyna się leczyć, była zmiana, czułem się wspaniale. Ale po powrocie do normalnego życia znów wróciłem do nałogów i przestępczego życia i pierwszy raz trafiłem do więzienia. W końcu naprawdę przyjąłem Jezusa do mojego życia. Bóg pokazał mi, jaki ma dla mnie wspaniały plan, co dla mnie zrobił na krzyżu. Jednak w 2010 r. sąd się o mnie upomniał i wróciłem do więzienia, tu jestem i tu głoszę Ewangelię. Od 4 lat nie piję, Bóg mnie uwolnił. Chcę nadal zmieniać swoje życie!

Powierz Panu drogę swoją, Zaufaj mu, a On wszystko
dobrze uczyni. Wyniesie jak światło sprawiedliwość twoją,
A prawo twoje jak słońce w południe.

Psalm 37, 5-6

Księga Jonasza

Autor

Jonasz jest postacią historyczną. Wzmiankę o tym proroku znajdujemy w II Księdze Królewskiej (14, 23–25): „W piętnastym roku panowania Amasjasza, syna Joasza, króla judzkiego, objął władzę królewską w Samarii Jeroboam, syn Joasza, króla izraelskiego, a panował czterdzieści jeden lat. A czynił to, co złe w oczach Pana, nie odstąpił od żadnego z grzechów Jeroboama, syna Nebata, w które on wciągnął Izraela. Lecz przywrócił Izraelowi granice ciągnące się od wejścia do Chamat aż do Morza Stepowego, zgodnie ze słowem Pana, Boga izraelskiego, które wypowiedział przez swojego sługę Jonasza, syna Amittaja, proroka z Gat-Chefer”. Księgi historyczne Starego Testamentu informują nas więc, że Jonasz działał w okresie rządów izraelskiego króla Jeroboama II, że był prorokiem, którego wyrocznie znane były jego rodakom i że był synem Amittaja. Tę samą informację znajdujemy we wstępie księgi, gdzie czytamy: „Pan skierował do Jonasza, syna Amittaja, te słowa: Wstań, idź do Niniwy – wielkiego miasta – i upomnij ją”. Miejscowość Gat-Chefer, z której pochodził Jonasz, to dziś Meszched, ok. 20 km na zachód od Tyberiady. Imię Jonasz znaczy w języku hebrajskim „gołąb”.

Czas

Panowanie Jeroboama II przypadało na lata 782–753 p.n.e. W tym okresie miały miejsce wydarzenia opisane w Księdze Jonasza. Z podręczników historii wiemy, że były to lata rozkwitu Niniwy, wielkiego miasta asyryjskiego. Zostało ono zburzone ok. 606 roku p.n.e. W czasach współczesnych Herodotowi, wybitnemu historykowi greckiemu, miasto, założone przez Nimroda, już nie istniało. Zachowały się jedynie ruiny potężnych murów obronnych tej starożytnej twierdzy. Tak więc relacja Jonasza pochodzi z pierwszej połowy VIII wieku przed Chrystusem, choć możliwe, że w ostatecznym kształcie Księga Jonasza została zredagowana w okresie

późniejszym.

Przesłanie

W odróżnieniu od innych ksiąg prorockich Księga Jonasza nie zawiera żadnych mów, upomnień i wyroczni. Jest opowieścią o proroku, który najpierw chce uciekać na koniec świata, by uwolnić się od powierzonej mu przez Boga misji, a potem, gdy w wyniku nadzwyczajnych wydarzeń spełnia wreszcie Boże posłannictwo w Niniwie i ogląda niespodziewane rezultaty swej misji, czuje żal do Boga i czyni mu wyrzuty, że nie zesłał zapowiedzianej kary. Pan poucza wtedy proroka, że jego postawa jest pełna uprzedzeń i egoizmu, i zadaje Jonaszowi pytanie: „Czyż Ja nie powinienem mieć litości nad Niniwą, wielkim miastem, gdzie znajduje się więcej niż sto dwadzieścia tysięcy ludzi (...) a nadto mnóstwo zwierząt?” (4, 11). Księga Jonasza uczy więc o egoizmie człowieka i wspaniałości Boga, uczy o wielkim miłosierdziu Pana, który czeka na prawdziwą pokutę, upamiętanie się ludzi, by móc im przebaczyć. Stwórca pragnie objąć swą łaską, swą miłością, wszystkich ludzi, wszystkie narody – ta myśl jest bliska przesłaniu Ewangelii. Sam Jezus postawił Niniwę za przykład nawrócenia, zwracając się do słuchających go ludzi w słowach: „Mężowie z Niniwy staną na sądzie wraz z tym pokoleniem (...), gdyż na skutek zwiastowania Jonasza pokutowali...” (Łk 11, 32). A cud przebywania Jonasza we wnętrzościach ryby (dosłownie „wielkiego stworzenia morskiego”) przez trzy dni i trzy noce Chrystus uznał za typ (zapowiedź) swego zmartwychwstania: „Pokolenie złe i cudzołożne znaku żąda, ale nie otrzyma innego znaku jak tylko znak Jonasza proroka. Albowiem jak Jonasz był w brzuchu wieloryba trzy dni i trzy noce, tak i Syn Człowieczy będzie w łonie ziemi trzy dni i trzy noce” (Mt 12, 39–40). Piękna opowieść Księgi Jonasza, uznawana za perłę literatury Starego Testamentu, niesie treści nieprzemijające, wielkie, ważne także dla nas, dzisiaj.

Tematyka

Prawdy zawarte w prorockiej Księdze Jonasza można podzielić na sześć zasadniczych myśli:

1) Księga Jonasza w obrazowy sposób ukazuje, zapowiada zmartwychwstanie Mesjasza-Zbawiciela. Wszystkie prawdy Ewangelii są w symboliczny lub dosłowny sposób zapowiedziane w księgach Starego Testamentu. Na przykład Księga Wyjścia (Exodus) zapowiada wyzwolenie ludu nowego przymierza z niewoli grzechu, Księga Rut czy Pieśń nad pieśniami ukazują głębię, moc i piękno Bożej miłości. Podobnie w Księdze Jonasza zawarty jest obraz zmartwychwstania Jezusa Chrystusa.

2) Księga Jonasza uczy nas, że zbawienia nie uzyskuje się dzięki dobrym uczynom, ale dzięki wierze, prowadzącej do upamiętania. Piękna opowieść o Jonaszu czytana jest przez ortodoksyjnych Żydów w czasie święta Jom Kippur, czyli „Dnia Pojednania”. Droga do pojednania z Bogiem prowadzi nie przez wysiłki własne, ale poprzez przyjęcie Bożego dzieła zbawienia dokonanego przez odkupieńczą ofiarę Pana i Zbawiciela. Jedno z najważniejszych stwierdzeń księgi znajdujemy w 10 wierszu 2 rozdziału, gdzie czytamy: „Złożę Tobie ofiarę z głośnym dziękczynieniem, spełnię to, co ślubowałem; zbawienie jest u Pana”.

3) Trzecią wielką myśl księgi stanowi prawda, iż Boże miłosierdzie nie jest ograniczone, nie jest uzależnione od ludzkich przeszkód. Jonasz odmówił pójścia do Niniwy, ale Bóg sprawił, że prorok i tak dotarł do tego miasta i jednak ogłosił jego mieszkańcom Boże ostrzeżenie. Ci upamiętali się, pokutowali z powodu swoich grzechów i dzięki Bożemu zmiłowaniu, miłosierdziu zostali ocaleni.

4) Czwarta prawda, niosąca otuchę i nadzieję każdemu z nas, to prawda, iż Bóg nie odrzuca tych, którzy okazują Mu niewierność, nieposłuszeństwo. Jonasz opierał się Bogu, był zbuntowany, nieposłuszny, Bóg jednak nie zrezygnował z niego, cierpliwie go prowadził, doświadczał, pouczał. Podobnie Pan postępuje względem nas, ponieważ nas kocha i pragnie nas ocalić, zbawić.

5) Myśl piąta dotyczy nauki o niezmiennej dobroci i

Języki, w których nadawana jest
„Wędrownka przez Biblię”:

angielski, arabski, bengalski,
berbejski, burmański, cebuano,
CheChewa, chorwacki, czeski, czua,
duński, farski, francuski, gujarati,
hebrajski, hinduski, hiszpański,
indonezyjski, japoński, kanadyjski,
kantonezyjski, koreański, kurdyjski,
malezyjski, mandaryński, marathi,
navaho, nepalski, norweski,
ormiański, oryjski, polski,
portugalski, quichua, rosyjski,
serbski, suachili, szwedzki, tai,
tamilski, telugu, turecki, ukraiński,
węgierski, włoski, zulu.

Kochani Słuchacze TWR, czekamy na Wasze listy! Jak odbieracie nasze audycje? Co one wnoszą do Waszego życia?

W miarę możliwości postaramy się
odpowiedzieć na każdy list i kon-
tynuować nawiązaną w ten sposób
relację.

Na życzenie wysyłamy bezpłatnie
Nowy Testament, literaturę chrześci-
jańską oraz kasety z nagraniami.

***Prosimy o dołączenie następują-
cych informacji o sobie:***

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Stowarzyszenie
Chrześcijańskie „Impuls” Trans World Radio Polska w celach związanych z korespondencją

Imię i nazwisko: ..... Numer telefonu: .....

Kod pocztowy: ..... Miasto: ..... Adres: .....

Kraj: .....

(Wypełnij, wytnij i prześlij na nasz adres: TWR - Impuls Polska, Ul. Kłodnicka 2, 54-217 Wrocław, Polska)

---

*Listy od słuchaczy
z Polski centralnej
i południowo - wschodniej*

Witam was bardzo serdecznie. Adres redakcji otrzymałem od kolegi. Nawróciłem się na spotkaniu Gedeonitów u nas w więzieniu. Wtedy zrozumiałem, jak wielkie mam szczęście, że poznałem Jezusa i zrozumiałem, jaką ofiarę za mnie poniósł na krzyżu. Chodzę na 2-letnie studium Biblijne. Dziękuję Bogu za mojego przyjaciela, który głosił mi Ewangelię. Znamy się już 20 lat i teraz w 80% rozmawiamy tylko o Bogu. Bardzo chcę mieć kontakt z chrześcijanami, więc liczę, że będę mógł z Wami korespondować!

Dziękuję bardzo za list. Bardzo mnie ucieszył. Być może będę warunkowo zwolniona, ale na decyzję jeszcze muszę poczekać. Cieszę się z piękna przyrody. Oglądam piękno stworzenia i wyciszam się. Dziękuję Bogu za tak piękne stworzenie. Często nie mogę poradzić sobie z myślami, użalam się nad sobą, ale modlitwa mi pomaga. Dziękuję, że mogę z Wami korespondować. Czekam na Wasz kolejny list.

Zdaj się w milczeniu na Pana i złość w nim nadzieję.

Nie gniewaj się na tego, któremu się szczęści,

Na człowieka, który knuje złe zamiary!

Zaprzestań gniewu i zaniechaj zapalczywości!

Nie gniewaj się, gdyż to wiedzie do złego...

Bo niegodziwcy będą wytępieni,

Ci zaś, którzy pokładają nadzieję w Panu,

odziedziczą ziemię.

łaskawości Boga. Nie jest prawdą, że Bóg Starego Testamentu jest okrutny i mściwy, i że dopiero w Nowym Testamencie objawia się nam jako pełen miłości i dobroci Pan-Zbawiciel. Posłuchajmy wyznania proroka Jonasza, który modlił się (4, 2): „Panie, (...) postanowiłem uciec do Tarszisz, bo wiem, żeś Ty jest Bóg łagodny i miłosierny, cierpliwy i pełen łaskawości, litujący się nad niedolą człowieka”.

6) Szósta ważna nauka zawarta w przesłaniu Księgi Jonasza to prawda o Bogu jako Stwórcy i Panu wszystkich narodów. Powołując Abrahama Bóg niejako powiedział:

„Z powodu powszechnego grzechu i zepsucia ludzkiej rodziny wybieram jednego człowieka, ojca jednego narodu, z którego wywiodę Zbawiciela, Odkupiciela dla wszystkich ludów, plemion, języków”. Apostoł Paweł napisał w Liście do Rzymian: „Czy Bóg jest Bogiem tylko Żydów? Czy nie pogan także? Tak jest, i pogan” (3, 29). Boże zbawcze plany obejmują całą ludzkość, wszystkie narody. Skoro Bóg posłał swego proroka do mieszkańców Niniwy, Asyryjczyków, wrogich Izraelitom, pogrążonych w niemoralności i bałwochwalstwie, znaczy to, że zawsze i wszędzie pragnie ratować grzeszników niezależnie od narodowości, koloru skóry czy płci. Dowodzą tego np. losy Amorytki Rachab, nierządnic z Jerycha, czy losy Moabitki Rut, prababki Dawida. Dowodzi tego także historia opowiedziana przez proroka Jonasza.

Bo nie posłał Bóg Syna na świat, aby sądził świat,
lecz aby świat był przez niego zbawiony.
Kto wierzy w niego, nie będzie sądzony;
kto zaś nie wierzy, już jest osądzony dlatego,
że nie uwierzył w imię jednorodzonego Syna Bożego.

Ew. Jana 3, 17-18

Pierwszy List Jana

W końcowej części Nowego Testamentu zamieszczone są trzy listy Jana Apostoła. Pierwszy z nich, najdłuższy, nie ma właściwie formy listu. Brak w nim adresu, pozdrowień oraz imienia autora. Pismo to faktycznie jest jednak listem, na co wskazują takie zwroty, jak: „piszę wam to” oraz nazywanie czytelników „dziećmi”. Świadczy to o bardzo osobistym, bliskim stosunku autora do czytelników.

Wydaje się, że apostoł Jan nie przywiązywał takiej wagi do formy swoich pism, adresowanych do współczesnych sobie chrześcijan, jak apostoł Paweł, który swoim listom nadawał kształt typowy dla ówczesnej korespondencji.

Nie tylko forma, ale przede wszystkim styl i szata językowa Pierwszego Listu Jana są całkiem odmienne, niż w przypadku pism Pawła czy Piotra. Analiza stylu i treści Pierwszego Listu Jana i Ewangelii wg św. Jana wykazuje, że autorem tych pism jest ta sama osoba: apostoł Jan, uczeń Jezusa.

Autor

Istnieje kilka dowodów na to, że autorem I Listu Jana i Ewangelii jest apostoł Jan. Z prologu Listu dowiadujemy się, że jego autor był naocznym świadkiem życia i nauki Jezusa Chrystusa. Czwarta ewangelia i I List Jana zostały bez wątpienia napisane przez tego samego autora. Dowodzi tego analiza zarówno stylu, słownictwa, jak i treści, tematyki listu i Ewangelii Janowej. Autorstwo Janowe potwierdzają także dokumenty historyczne pierwszych wieków – świadectwa Ireneusza, Klemensa Aleksandryjskiego, Orygenesa, Euzebiusza.

Każdy uważny czytelnik Biblii szybko zauważy, że Jan ma swój odrębny styl pisania. Jan pisze zupełnie inaczej, niż Paweł, Piotr czy Jakub. Apostoł Paweł omawia w swoich listach kolejne tematy, poświęca im poszczególne rozdziały. Natomiast Jan pisze w inny spo-

sób. Wciąż na nowo powtarza kilka podstawowych, najistotniejszych prawd, jak gdyby pragnął je naświetlić z różnych stron.

Paweł zawsze uzasadnia i objaśnia swoje wypowiedzi. Natomiast Jan formułuje proste, krótkie zdania, przedstawiając w nich najważniejsze prawdy, i właściwie pozostawia je bez komentarza, uważając, że są one tak oczywiste, że nie trzeba ich dodatkowo tłumaczyć. Czasem język Jana jest dosadny, szorstki, przy czym zdania same w sobie są łatwo zrozumiałe i wyrażone prostymi słowami. Przez to czytelnik pism Janowych zostaje zmuszony do zajęcia stanowiska wobec przedstawionej prawdy i zdecydowania, co dana prawda oznacza dla niego i dla jego życia.

Okoliczności napisania Listu

Listy Jana Apostoła należą do najpóźniejszych pism Nowego Testamentu. Ich powstanie datuje się na koniec I wieku n.e. Zgodnie z tradycją ostatnie dziesiątki lat swego życia Jan spędził w Efezie. I tam najprawdopodobniej powstały pisma Janowe. Apostoł Jan żył znacznie dłużej niż pozostali apostołowie. Jego brat, Jakub, zginął męczeńską śmiercią w pierwszych latach istnienia Kościoła, bardzo wcześnie zginął także Piotr. Z trójki najbliższych Jezusowi uczniów – tych, których Jezus wyróżniał w szczególnych okolicznościach – wśród żywych pozostał tylko Jan. Sędziwy apostoł cieszył się ogromnym autorytetem wśród współczesnych sobie chrześcijan wczesnego Kościoła. Nazywano go „starym” lub „najstarszym”, zwano go też „apostolem miłości”, gdyż stale podkreślał, że najważniejszą rzeczą w życiu chrześcijanina jest miłość.

Jest rzeczą oczywistą, że po śmierci takich autorytetów jak Jakub, Piotr i Paweł właśnie do Jana zwracano się z prośbą o rozstrzygnięcie różnych sporów religijnych. Kwestionowano wtedy m.in. bóstwo Chrystusa, pojawiały się np. nauki, że Jezus był tylko wyjątkowym człowiekiem, na którego w czasie chrztu zstąpił z nieba duchowy Chrystus w postaci gołębicy, który pozostał w Nim do czasu konania na krzyżu. Najbardziej niebezpieczne były jednak nauki gnostyków, którzy uważali, że Jezus nie był prawdziwie człowie-

kiem. Twierdzili bowiem, że wszelkie ciało, wszystko, co należy do świata materii, jest złe. Stąd kwestionowali rzeczywiste człowieczeństwo Jezusa.

Jan zarówno w zapisanej przez siebie Ewangelii, jak i w swoich listach prostuje błędne nauki. Podkreśla człowieczeństwo, jak również boskość Jezusa. Pragnie utwierdzić bliskich sobie ludzi w wierze w Jezusa jako Syna Bożego i Syna Człowieczego. Wzywa wszystkich wierzących do trwania w żywej łączności z Panem, tak, by pomnażała się w ich sercach miłość: miłość do Boga i miłość do bliźniego.

Tematyka Listu

Jan porusza w swoim pierwszym liście apostoelskim fundamentalne, najistotniejsze kwestie wiary chrześcijańskiej. Nie czyni tego w sposób systematyczny, jednolity, ale rysuje przed naszymi oczami jak gdyby obraz z „lotu ptaka”. Skupia nasz wzrok na najistotniejszych prawdach, które kilkakrotnie powracają w jego liście, a z których najważniejsze to te, iż Bóg jest światłością, sprawiedliwością, życiem, prawdą i przede wszystkim miłością.

Pierwszy List Jana zapewnia nas, że gdy trwamy w miłości Bożej, jesteśmy złączeni z Bogiem Ojcem i Synem oraz z bliźnimi w sposób cudowny, nierozzerwalny. Miłość Boga, manifestująca się najpełniej w osobie Jezusa Chrystusa, który umarł na krzyżu jako ofiara prześlągalna za nasze grzechy, ta wspaniała, potężna miłość czyni nas Bożymi dziećmi, dziedzicami wiecznego życia.

Wiara w Jezusa Chrystusa wprowadza nas w rzeczywistość Bożej rodziny, przynosi nam przebaczenie grzechów i pewność zbawienia.

Podział Listu

Pierwszy List Jana można podzielić na trzy zasadnicze części, z których każda podkreśla jedną fundamentalną prawdę – że Bóg jest Światłem, Miłością i Życiem.

I. Bóg jest **Światłem** 1, 1–2, 2

1. Prolog 1, 1–2

2. Jak Boże dzieci mogą żyć w społeczności z Bogiem:

a) poprzez „chodzenie w świetle”, którym jest Bóg 1, 3–7

b) dzięki wyznawaniu swoich grzechów 1, 8–10

c) dzięki wstawiennictwu Jezusa Chrystusa 2, 1–2

II. Bóg jest **Miłością** 2, 3–4, 21

1. Boże dzieci mogą trwać w społeczności braterskiej 2,3–14
(poprzez „chodzenie w miłości”)

2. Dzieci Boże nie mogą „miłować świata” 2, 15–28

3. Dzieci Boże mogą pogłębiać jedność

a) dzięki przyjmowaniu Ojcowskiej miłości Boga 2, 29–3,3

b) dzięki darowanej im „nowej naturze” 3, 4–24

c) gdy unikają błędnych nauczycieli 4, 1–6

d) gdy trwają w miłości Bożej 4, 7–21

III. Bóg jest **Ż y c i e m**

1. Zwycięstwo nad światem 5, 1–5

2. Pewność zbawienia 5, 6–21

List od korespondenta z Polski południowej

Serdecznie Was pozdrawiam. Już myślałam, że list od Was nie dojdzie. Ostatnio w więzieniu mieliśmy wizytę anglojęzycznego chóru. Pięknie śpiewali, ale niestety nie mogliśmy z nimi porozmawiać. Szkoda. Brakuje mi kogoś, z kim mógłbym pisać po angielsku. Właśnie jestem w trakcie egzaminów. Nie jest źle, idzie mi całkiem dobrze. Skończyłem 40 lat i zastanawiam się nad życiem. Pewnie za drugie tyle powiem, że byłem młody i głupoty wygadywałem. Bóg uzdrowił mnie z astmy – po 26 latach choroby. Nareszcie mogę biegać i nie męczę się. Ponadto nawróciła się mama mojego kolegi w więzieniu. Chwała Panu!

Księga Micheasza

Autor

Micheasz to popularne imię hebrajskie (Mikajah). Znaczy ono: „Kto jest jak Jahwe?”. Imię to pojawia się na kartach Biblii wielokrotnie, np. w I Księdze Królewskiej czytamy o Micheaszu, który żył i prorokował w czasie, gdy działał w Izraelu uczeń Eliasza, Elizeusz, a władzę sprawowali król izraelski Achab i król judzki Jehoszafat. Prorok o imieniu Micheasz zapowiedział wtedy klęskę króla Achaba (I Król. 22, 8–40). Działo się to w połowie IX wieku przed Chrystusem. Nie jest to więc ta sama postać co Micheasz – autor księgi ST, jeden z dwunastu proroków „mniejszych”.

Ten Micheasz żył i działał znacznie później, za panowania królów judzkich Jotama, Achaza i Hiskiasza (Ezechiasza), a więc w drugiej połowie VIII wieku p.n.e. Dane te podaje sam prorok w tytule swej księgi, gdzie zamieszczona jest również informacja, że pochodził on z Moreszet, małej miejscowości judzkiej leżącej ok. 30 km na południowy-zachód od Jerozolimy. Pamiętajmy więc, że autorem biblijnej księgi prorockiej jest ten właśnie Michesz, pochodzący z Moreszet, działający pod koniec VIII wieku przed Chrystusem.

Jak wiemy, za panowania króla Hiskiasza działał także prorok Izajasz, który zapowiedział chorującemu poważnie królowi, że jego życie zostanie przedłużone o 15 lat (II Król. 20, 1–6). Micheasz był więc współczesny Izajaszowi, natomiast działał nieco później niż Amos i Ozeasz.

Czas i okoliczności powstania księgi

Micheasz prorokował na krótko przed upadkiem północnego królestwa izraelskiego. Prorok pochodził z królestwa judzkiego, ale już we wstępie księgi czytamy, że jego proroctwa dotyczą tego, co Bóg mu objawił zarówno o Jerozolimie, jak i Samarii. Samaria była stolicą państwa północnego i to właśnie ona upadła pierwsza, podbita przez wojska asyryjskie w 721 r. p.n.e.

Całe królestwo północne zostało zniewolone przez Asyrię. Natomiast oblężenie i zburzenie Jerozolimy nastąpiło półtora wieku później, w latach 587/586 przed Chrystusem, za dni proroka Jeremiasza. Znamienne jest to, że współcześni Jeremiasza znali i cytowali proroctwa Micheasza o Jerozolimie. W Księdze Jeremiasza (26, 17–18) czytamy: „Powstali mężowie spośród starszych kraju i tak rzekli do całego zgromadzenia: Micheasz z Moreszet prorokował w czasach Hiskiasza, króla judzkiego: Tak mówi Pan Zastępów: Syjon będzie zorany jak pole i Jerozalem zamieni się w gruzy, a góra domu Pańskiego w lesiste wzgórze”. Wpływ proroctw Micheasza był więc długotrwały, jego wypowiedzi były przekazywane z pokolenia na pokolenie i przypominane w chwili, gdy się wypełniały.

Poselstwo księgi

Wielu czytelników Biblii uważa Micheasza za najważniejszego i najciekawszego autora spośród dwunastu proroków „mniejszych”. Poselstwo, które przekazał, nazywa się czasem „miniaturą Księgi Izajasza”. Rzeczywiście, pomiędzy niektórymi wypowiedziami Izajasza i Micheasza występuje znaczące podobieństwo. Prorocy żyli i tworzyli w tym samym czasie, zapowiadali te same wydarzenia, jest prawdopodobne, że znali się i przyjaźnili, nie dziwi więc fakt, że ich wypowiedzi wykazują podobieństwo i wzajemnie się uzupełniają.

Proroctwa Micheasza cechują się wielką obrazowością i literackim pięknem. Micheasz posługuje się wieloma porywającymi metaforami, używa przenośni prostych, obrazowych, odpowiadających środowisku wiejskiemu, z którego pochodził. Jego wypowiedzi są żywe, konkretne, śmiałe, połączone z jasnością wizji i wielką uczuciowością. Wiele fragmentów proroctw Micheasza jest znanych w kręgach chrześcijańskich, choć często chrześcijanie nie są świadomi, że dobrze znane im słowa pochodzą z Księgi Micheasza. Na przykład wypowiedź proroka wołającego w imieniu Pana „Ludu mój, cóżem ci uczynił? Czym ci się uprzykrzyłem” to wypowiedź cytowana w liturgii wielkopiątkowej kościołów zarówno katolickich,

jak i protestanckich. Powszechnie znane jest także bardzo ważne proroctwo Micheasza, nie zawsze z nim kojarzone: „A ty, Betlejem Efrata, najmniejsze jesteś wśród plemion judzkich! Z ciebie mi wyjdzie Ten, który będzie władał w Izraelu, a pochodzenie Jego od początku, od dni wieczności” (5, 1).

Przenikliwe spojrzenie Bożego proroka obejmuje nie tylko odrodzenie się Izraela po dokonaniu się sądu nad nim; myśl proroka wybiega daleko w przyszłość, ku czasom mesjańskim. Micheasz zapowiada nadejście wspaniałego, pełnego chwały, mesjańskiego Królestwa i ukazuje drogę wiodącą ku zbawieniu.

Temat

Gdybyśmy próbowali określić główny temat poselstwa Micheasza po przestudiowaniu trzech początkowych rozdziałów jego księgi, moglibyśmy nazwać Micheasza prorokiem sądu, gdyż w jego początkowych wypowiedziach dominują groźby i zapowiedzi sądu nad Izraelem. Ale cztery następne rozdziały księgi mówią głównie o nadziei, zapowiadają zwycięstwo Bożej łaski, rysują wizje szczęśliwszych czasów. Nawet styl wypowiedzi proroka się zmienia; z początku pełen żywych opisów staje się spokojniejszy i obfituje w głębokie refleksje.

Można powiedzieć, że zasadniczo księga dzieli się na trzy części:

pierwsza - obejmująca rozdziały 1–3, głosi sąd nad Izraelem;

druga - zawarta w rozdziałach 4–5, ukazuje nadzieje mesjańskie;

trzecia - obejmująca rozdziały 6–7, wskazuje drogę zbawienia.

Znamienne jest to, że Micheasz trzykrotnie wzywa: „**Słuchajcie**”.

Najpierw woła 1, 2: „Słuchajcie, wszystkie narody!” – wzywając wszystkich ludzi na świadków sądu nad Izraelem;

potem woła 3, 1: „Słuchajcie, książęta Jakuba i wodzowie domu Izraela!” – zapowiadając, że chodzi o przyszłość mesjańską, a na koniec wzywa wszystkich wierzących 6, 1: „Słuchajcie, proszę, tego,

co Pan powiedział...” – apelując do całego ludu przymierza.

Najkrócej temat Księgi Micheasza moglibyśmy sformułować w formie pytania: „Któż jest jak Ty, Boże, w sprawiedliwym osądzie i w niepojętym, wspaniałym odkupieniu?”. Bóg jako Sędzia i jako Odkupiciel – te dwie wielkie prawdy o żywym, prawdziwym Bogu ukazane są w Księdze Micheasza jednakowo wyraziście i przejmująco.

Za kluczowy wiersz księgi można uznać wypowiedź proroka (7, 18): „Któż jest, Boże, jak Ty, który przebaczasz winę, odpuszczasz przestępstwo resztce swojego dziedzictwa, który nie chowasz na wieki gniewu, lecz masz upodobanie w łasce?”.

Prorok zapowiada nadejście Odkupiciela – Mesjasza, opisując jego naturę (5, 3): „Będzie stał mocno i będzie pał w mocy Pana (...) Wtedy będą mieszkać w spokoju, gdyż jego moc będzie sięgać aż po krańce ziemi”; mówi także o oczyszczonej Reszcie ludu przymierza (5, 6): „Potem będzie Resztką Jakuba wśród wielu ludów jak rosa, która pochodzi od Pana, jak obfite deszcze na zieleń...”; prorokuje o przyszłym królestwie mesjańskim (4, 1–2): „I stanie się w dniach ostatecznych, że góra ze świątynią Pana będzie stać mocno jako najwyższa z gór (...) I pójdzie wiele narodów, mówiąc: Pójdźmy w pielgrzymce na górę Pana (...) i będzie nas uczył swoich dróg, abyśmy mogli chodzić jego ścieżkami...”.

Księga Micheasza wnosi ważne szczegóły do historii objawienia Bożego. Podkreśla wszechmoc i sprawiedliwość Boga, a także Jego miłość domagającą się wzajemności.

A na tym polega sąd, że światłość przyszła na świat, lecz ludzie bardziej umiłowali ciemność, bo ich uczynki były złe.

Każdy bowiem, kto źle czyni, nienawidzi światłości i nie zbliża się do światłości, aby nie ujawniono jego uczynków.

Lecz kto postępuje zgodnie z prawdą, dąży do światłości, aby wyszło na jaw, że uczynki jego dokonane są w Bogu.

Ew. Jana 3, 19-20

Drugi i Trzeci List Jana

Autor

Podobnie jak Pierwszy, najdłuższy i najlepiej znany List św. Jana, także dwa następne listy zamieszczone w końcowej części Nowego Testamentu pochodzą od Jana Apostoła, ukochanego ucznia Jezusa. Jan żył najdłużej z grona dwunastu uczniów – apostołów Jezusa i najprawdopodobniej listy te pochodzą z końcowego okresu jego życia. Pisane były pod koniec pierwszego wieku naszej ery. Zgodnie z tradycją, Jan przebywał wtedy w Efezie i tam powstały wszystkie jego listy.

Charakterystyka

Zarówno Drugi, jak i Trzeci List Jana jest krótki; mają one formę prywatnych listów, jakie pisano w tamtych czasach w świecie rzymskim. Listy pisano na papirusach, a jedna karta papirusu miała zazwyczaj wymiary dwadzieścia na dwadzieścia pięć centymetrów. Objętość Drugiego i Trzeciego Listu Jana odpowiadają właśnie temu zwykłemu formatowi papirusu.

Mimo iż Drugi i Trzeci List Jana mają charakter listów prywatnych, zawierają treści ważne dla całego Kościoła, dlatego znalazły się w kanonie pism Nowego Testamentu.

Treść – główne przesłanie

Sędziwi Jan Apostoł cieszył się wielkim autorytetem wśród chrześcijan pierwszego wieku naszej ery. Był przecież naocznym świadkiem życia, śmierci i zmartwychwstania Jezusa! Nic więc dziwnego, że do niego udawali się przywódcy wczesnego Kościoła, by prosić o wyjaśnienie ważnych kwestii, spornych zagadnień. Czasem ich prośby dotyczyły ustosunkowania się do błędnych nauk, które już wtedy, w pierwszych dziesięcioleciach istnienia chrześcijaństwa zagrażały jego jedności.

Pojawiały się już wówczas błędne nauki kwestionujące Bóstwo Chrystusa, działali już różni nauczyciele gnozy, szermujący hasłami wyższego, doskonalszego poznania Boga.

Apostoł Jan w odpowiedzi na te szkodliwe działania przestrzega i poucza wiernych, by nie dali się zwieść fałszywym naukom, ale by trwali przy czystej Ewangelii, żyjąc zgodnie z tym, co o życiu i dziele Chrystusa przekazali im naoczni świadkowie – apostołowie Jezusa. Jan, zwany „apostołem miłości”, podkreśla w swoich listach to, co stanowi samo „serce” poselstwa Ewangelii – miłość Boga, objawiona w pełni w Jezusie Chrystusie, powinna przemienić ludzkie serca i powinna zostać odwzajemniona. Miłość Boga winna być także fundamentem miłości bliźniego. Apostoł Jan podkreśla to, co w Ewangelii Chrystusowej najistotniejsze: miłość Boża powinna zrodzić miłość w naszych sercach, miłość ku Bogu i miłość ku ludziom.

Miłość chrześcijanina nie może być jednak ślepa. Apostoł Paweł pisał w Liście do Koryntian, że miłość „raduje się z prawdy”. Apostoł Jan także eksponuje w swoich listach tę fundamentalną zasadę, według której miłość nie może stać w sprzeczności z prawdą. Rozpoczynając swój Drugi List, Jan podkreśla, że tych, do których pisze, „miłuje w prawdzie”. Dalej wyraża swoją radość, że wśród adresatów jego listu są ci, którzy „postępują według prawdy”, a dosłownie – „chodzą w prawdzie”. W Trzecim Liście, w którym apostoł wskazuje wszystkim przykład brata o imieniu Demetriusz, podkreśla: „O Demetriuszu wszyscy dobrze świadczą, a nawet sama prawda”.

W Jezusie Chrystusie objawiona jest zarówno Boża miłość, jak i Boża prawda. Jan podkreśla w swoich listach, że niemożliwe jest miłowanie Boga i bliźnich wbrew prawdzie lub z pominięciem prawdy.

Apostoł Jan zapisał w swej Ewangelii słowa Jezusa, który powiedział: „Ja jestem Prawdą...”. W Pierwszym Liście Jana natomiast czytamy, że „Bóg jest Miłością”. Obydwa stwierdzenia są niezwykle istotne. Nie ma bowiem prawdy bez miłości i nie ma też

miłości bez prawdy. W Jezusie Chrystusie objawiona jest pełnia Bożej miłości i pełnia Bożej prawdy.

Struktura listów

Drugi List Jana

1. Miłość w „objęciach” prawdy („miłowanie w prawdzie”) *w. 1–6*
2. Prawe życie dowodem wiary w Chrystusa *w. 7–11*
(błędne nauki prowadzą do popełniania zła)
3. Zakończenie listu, osobiste pozdrowienia *w. 12–13*
(polecenie, by fałszywych nauczycieli nie przyjmować do swoich domów, a prawdziwych gościć z radością)

Trzeci List Jana

1. Gajus – przykład wiernego, oddanego chrześcijanina *w. 1–8*
2. Diotrefes – człowiek, który z powodu pychy zaczął czynić zło *w. 9–11* (czynienie zła jako skutek ulegania błędnym naukom)
3. Demetriusz – człowiek, o którym wszyscy dobrze świadczą, *w. 12–15* nawet „sama Prawda”

List od korespondentki z Polski centralnej

Dziękuję za TTB i za Wasz list. Cieszę się, że mogę z Wami pisać. Takie kontakty są dla mnie bardzo cenne. Na razie mam trochę wolnego czasu. Ale niedługo będę mieć więcej obowiązków, bo urodzę dziecko. To jest wspaniałe, nie mogę się nadziwić, jak to jest, że z niczego rośnie człowiek. Zbliżam się do Boga, wiem, że jestem Jego dzieckiem mimo grzesznej natury. Pan Bóg i tak jest moim Ojcem. Dziękuję Bogu, że jesteście i że głosicie Słowo Boże. Zostańcie z Bogiem.

List od korespondenta z Polski północnej

Witam Was w imieniu Pana Jezusa Chrystusa. Jak zwykle miło otrzymać od Was list. Gdy czytam listy od Was, w moim sercu rośnie wdzięczność za to, co Bóg czyni u Was, ale też i w moim życiu. Musimy każdego dnia czytać Słowo Boże, wypracować nawyk chodzenia z Bogiem. Zawsze możemy polegać na Bogu, cokolwiek się dzieje. Dziękuję Wam za kontakt i za wsparcie. Chciałbym prosić Was o modlitwę za moje wyjście z więzienia. Niedługo będzie się toczyła sprawa o zwolnienie.

List od korespondenta z Polski południowej

Serdecznie dziękuję za kwartalnik TTB, który przywrócił moje zainteresowanie tematyką Biblijną i prawdami Biblijnymi. Żałuję, że nie przykładałem w ostatnich latach wagi do prawd życiowych, przestroż, porad zamieszczonych w Biblii. Aktualnie zmieniłem swój system wartości, to, co wydawało się nieistotne, teraz jest ważne. Jestem chory na nowotwór. Teraz wiem, że mało wiedzy i poznania oddala od Boga. Jestem zainteresowany korespondencją i otrzymywaniem od Was literatury.

Lecz nadchodzi godzina i teraz jest, kiedy prawdziwi czciciele
będą oddawali Ojcu cześć w duchu i w prawdzie;
bo i Ojciec takich szuka, którzy by mu tak cześć oddawali.
Bóg jest duchem, a ci, którzy mu cześć oddają,
winni mu ją oddawać w duchu i w prawdzie.

Ew. Jana 4, 23-24

	7:45 - 8:00 Fale krótkie: 41 m (7355 kHz) oraz 49 m (5915 kHz)	21:00 - 21:30 Fale średnie 215 m (1395 kHz)
Pn	Głos Ewangelii program „Głos Ewangelii” z Warszawy	Wędrownka przez Biblię pasjonująca podróż przez Pismo Święte z Markiem Cieślarem Anetą i Marcinem Dulębami
Wt	Droga do Boga Józefa Brandysa program produkowany w studio w Londynie	Wędrownka przez Biblię
Śr	Żywa wiara problemy biblijne, program Ryszarda Tyśnickiego, Karoliny Smerek i Marcina Kobzy	Wędrownka przez Biblię
Cz	Żywa wiara problemy biblijne, program Henryka Dominika i Marcina Kobzy	Wędrownka przez Biblię
Pt	Żywa wiara odpowiedzi na listy program Marka Zajączkowskiego	Wędrownka przez Biblię
So	Przyjaciele program „Po prostu” redakcji Centrum Misji i Ewangelizacji	Żywa wiara tylko 21:00-21:15 problemy biblijne, program Ryszarda Tyśnickiego, Karoliny Smerek i Marcina Kobzy
N	Głos Ewangelii program „Głos Ewangelii” z Warszawy	Sedno problemy wg „In Touch” Charles’a Stanley’a (prowadzi Darek Banaszyk)

Naszych programów mogą Państwo słuchać w internecie w systemie Real Audio pod adresem: <http://www.twr.osw.pl/>

Codziennie o dowolnej porze pod adresem <http://www.ttb.org/ttbpol.ram> dostępna jest „Wędrownka przez Biblię”.

Życzymy dobrego odbioru!

Rozkład programów

PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
<i>Księga Joela</i>	<i>Księga Joela</i>	<i>Księga Amosa</i>
31.10 1: 13 - 20	01.11 2: 1 - 4	01.12 1: 2 - 8
	02.11 2: 4 - 14	02.12 1: 9 - 15
	03.11 2: 15 - 25	05.12 2: 1 - 5
	04.11 2: 26 - 3: 1	06.12 2: 6 - 16
	07.11 3: 1 - 26	07.12 3: 1 - 6
	<i>Pierwszy list św. Piotra</i>	08.12 3: 7 - 15
	08.11 Wstęp	09.12 4: 1 - 10
	09.11 1: 1 - 5	12.12 4: 10 - 5: 3
	10.11 1: 5 - 9	13.12 5: 4 - 17
	11.11 1: 10 - 23	14.12 5: 18 - 27
	14.11 1: 24 - 2: 3	15.12 6: 1 - 7
	15.11 2: 4 - 10	16.12 6: 8 - 7: 15
	16.11 2: 11 - 15	19.12 7: 16 - 8: 6
	17.11 2: 16 - 21	20.12 8: 7 - 9: 1
	18.11 2: 22 - 3: 2	21.12 9: 2 - 15
	21.11 3: 3 - 12	<i>Drugi list św. Piotra</i>
	22.11 3: 13 - 18	22.12 1: 1 - 2
	23.11 3: 18 - 22	23.12 1: 3 - 7
	24.11 4: 1 - 8	26.12 1: 8 - 15
	25.11 4: 9 - 16	27.12 1: 16 - 21
	28.11 4: 17 - 5: 4	28.12 2: 1 - 3
	29.11 5: 5 - 14	29.12 2: 4 - 8
	<i>Księga Amosa</i>	30.12 2: 9 - 20
	30.11 1: 1 - Wstęp	

STYCZEŃ	LUTY	MARZEC
<i>Drugi list św. Piotra</i>	<i>Pierwszy list św. Jana</i>	<i>Księga Micheasza</i>
02.01 2: 21 - 22	01.02 1: 8 - 10	01.03 1: 8 - 12
03.01 3: 1 - 7	02.02 2: 1 - 2	02.03 1: 13 - 16
04.01 3: 8 - 10	03.02 2: 3 - 6	05.03 2: 1 - 11
05.01 3: 11 - 18	06.02 2: 7 - 11	06.03 2: 12 - 3: 4
<i>Księga Abdiasza</i>	07.02 2: 12 - 17	07.03 3: 5 - 12
06.01 1: 1 - 2	08.02 2: 18 - 21	08.03 4: 1 - 5
09.01 1: 3 - 4	09.02 2: 22 - 29	09.03 4: 6 - 14
10.01 1: 5 - 9	10.02 3: 1 - 3	12.03 5: 1 - 2
11.01 1: 10 - 14	13.02 3: 4 - 10	13.03 5: 3 - 15
12.01 1: 15 - 21	14.02 3: 11 - 18	14.03 6: 1 - 5
<i>Księga Jonasza</i>	15.02 3: 19 - 24	15.03 6: 6 - 8
13.01 Wstęp	16.02 4: 1 - 3	16.03 6: 9 - 15
16.01 1: 1 - 3	17.02 4: 4 - 7	19.03 6: 16 - 7: 5
17.01 1: 4 - 10	20.02 4: 8 - 10	20.03 7: 6 - 15
18.01 1: 11 - 2: 2	21.02 4: 11 - 17	21.03 7: 15 - 20
19.01 2: 1 - 6	22.02 4: 18 - 5: 2	<i>Drugi list św. Jana</i>
20.01 2: 7 - 11	23.02 5: 3 - 8	22.03 Wstęp
23.01 3: 1 - 2	24.02 5: 9 - 13	23.03 1 - 2
24.01 3: 3 - 10	27.02 5: 14 - 21	
25.01 3: 10 - 4: 4	<i>Księga Micheasza</i>	
26.01 4: 5 - 11	28.02 1: 1 - 2	
<i>Pierwszy list św. Jana</i>	29.02 1: 2 - 7	
27.01 1: 1 - Wstęp		
30.01 1: 2 - 4		
31.01 1: 5 - 7		

Nasz adres:

„Impuls” TWR
ul. Klodnicka 2
PL - 54-217 Wrocław

Tel: 601 / 400 892 Fax: 71 / 351 39 79

e-mail: itwrp@gmx.net

e-mail: itwrp@poczta.onet.pl

Konto: PKO BP IV Oddział Wrocław 05 1020 5242 0000 2702 0020 4313

Impuls Polska

Redakcja kwartalnika:

Marek Cieślak